

VEILEDNING

Veiledning om akkreditering av studietilbud – høyere utdanning

Veiledning til institusjoner som søker NOKUT
om akkreditering

2020

NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – er et faglig uavhengig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet.

NOKUTs samfunnsoppdrag, oppgaver og faglige uavhengighet er definert i universitets- og høyskoleloven og er nærmere spesifisert i forskrifter. I tillegg utfører NOKUT tilsyns- og forvaltningsoppgaver etter delegasjon fra departementet.

Formålet med NOKUTs virksomhet er å sikre og fremme kvalitet i utdanning ved

- å føre tilsyn med, informere om og bidra til å utvikle kvaliteten i norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning
- å godkjenne og informere om utenlandsk utdanning og informere om mulighetene for godkjenning av utenlandsk utdanning og kompetanse i Norge

NOKUTs arbeid skal bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning, høyere yrkesfaglig utdanning og godkjent høyere utenlandsk utdanning.

NOKUT bruker årlig rundt 900 sakkyndige i akkrediteringer, tilsyn, evalueringer, godkjenning av utenlandsk utdanning og prosjekter.

Du kan lese mer om arbeidet vårt på nokut.no.

NOKUT er sertifisert som miljøfyrtårn

Tittel	Veiledning om akkreditering av studietilbud – høyere utdanning
Gyldig fra	18.09.2020

© NOKUT Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal NOKUT oppgis som kilde.

Forord

Dette dokumentet er en veiledning for institusjoner som søker akkreditering om studietilbud. Dokumentet inneholder de krav institusjonen må oppfylle for å få akkreditering, og informasjon om hva søker må gjøre rede for og dokumentere for at de sakkyndige skal kunne vurdere om kravene anses som oppfylt. Kravene som stilles til akkreditering er betingelser for at institusjonene skal kunne tilby god utdanning.

*

Som et ledd i Bologna-prosessen, forpliktet Norge seg i 2005 til å følge [European Standards and Guidelines](#) (ESG). I 2015 undertegnet Norge erklæringen om å følge European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) og europeiske retningslinjer for kvalitetssikring av fellesgrader. NOKUTs krav skal være i tråd med ESG. Bestemmelsene i studietilsynsforskriften reflekterer også disse avtalene. NOKUT blir evaluert av ENQA, et europeisk nettverk av kvalitetssikringsorganer, hvert 5. år om hvorvidt NOKUTs tilsyn er i samsvar med ESG.

Notatet [Kvalitetsområder for studieprogram \(2016\)](#) viser NOKUTs forståelsesgrunnlag for studienære områder med spesiell betydning for institusjonenes arbeid med å sikre god kvalitet i studentenes læring og god kvalitet og relevans i studentenes læringsutbytte¹. Flere av temaene som notatet tar for seg, gjenspeiler seg i veiledningen.

¹ ¹ Kvalitetsområder for studieprogram, veiledende dokument 12. desember 2016.

Innhold

1 Regelverk rundt akkreditering av studietilbud	5
1.1 Lov og forskrifter	6
1.2 Om veilederen	7
2 Studietilsynsforskriften	7
2.1 Forutsetninger for akkreditering	7
2.2 Krav til studietilbudet	12
2.3 Krav til fagmiljø	21
2.4 Særskilt bestemmelse om fagmiljø	28
2.5 Utfyllende bestemmelser for fellesgrader	29
3 Studiekvalitetsforskriften	33
3.1 Skjerpede krav til master- og doktorgradsstudier	33
3.2 Akkreditering av mastergradsstudier	33
3.3 Akkreditering av doktorgradsstudier	35
4 Maler og vedlegg	40
5 Om søknadsprosessen til NOKUT	47

Endringslogg:

Hva er endret?	Endrer versjon av dato
Oppdatert krav i studiekvalitetsforskriften § 3-3 tredje ledd Korrigerende fagmiljøtabeller Strukturelle endringer og oppdateringer	Mai 2019

1 Regelverk rundt akkreditering av studietilbud

Akkreditering av studietilbud er regulert gjennom følgende sentrale lover og forskrifter:

- Lov om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven)
- Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (studiekvalitetsforskriften)
- Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studietilsynsforskriften)

Det finnes også andre relevante forskrifter, blant annet forskrift om opptak til høyere utdanning (opptaksforskriften) og forskrift om krav til mastergrad (mastergradsforskriften). Disse forskriftene er omtalt senere i veiledningen og er gjeldende uavhengig av hva slags fagområde det søkes akkreditering innenfor.

Innenfor noen fagområder finnes det også nasjonale forskrifter om rammeplaner regulerer enkelte utdanninger. På Kunnskapsdepartementets nettsider finner dere [en oversikt over rammeplaner for høyere utdanning](#). Noen utdanninger har også sertifiseringskrav fastlagt av ulike sektordepartementer eller deres underliggende etater. NOKUT har ingen uttømmende liste over alle forskrifter som kan gjelde innenfor ulike fagområder. Det er søkers ansvar å inneha nødvendig kunnskap om eventuelle reguleringer innenfor sitt fagområde.

Definisjonen av akkreditering er gitt i universitets- og høyskoleloven § 3-1 første ledd:

Akkreditering forstås i denne loven som en faglig bedømming av om en høyere utdanningsinstitusjon eller et studietilbud fyller standarder og kriterier gitt av departementet og NOKUT. Akkreditering er et vilkår for å kunne tilby høyere utdanning. Akkrediterte studietilbud skal være i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Studietilbud fra nye tilbydere kan bare akkrediteres dersom studietilbudet minst fører til en bachelorgrad.

Bestemmelsene om akkreditering av studietilbud gjelder for alle institusjoner, også for institusjoner som selv har fullmakt til å akkreditere studier (selvakkrediteringsfullmakt).

Alle studietilbud, uavhengig av institusjonskategori, faglig profil, nivå og organisering (heltid-deltid, stedbaseret-nettbaseret) skal fylle kravene til akkreditering som er gitt gjennom lov og forskrift. Alle institusjoner som tilbyr høyere utdanning, uansett institusjonens størrelse eller institusjonskategori, har ansvar for at de til enhver tid opprettholder tilfredsstillende kvalitet i sin studieportefølje i samsvar med bestemmelsene i lov og forskrift.

Det er adgang for utdanningsinstitusjoner innen høyere utdanning til å samarbeide med eksterne parter, men som vitnemålsutsteder er det utdanningsinstitusjonen selv som har ansvaret for planlegging og gjennomføring av studietilbudet. Vitnemålsutsteder har ikke rett til å autorisere eller akkreditere andre tilbydere.

1.1 Lov og forskrifter

Universitets- og høyskoleloven

Alle institusjoner som tilbyr høyere utdanning i Norge er underlagt [Lov om universiteter og høyskoler \(universitets og høyskoleloven - uhl\)](#), som regulerer institusjonenes virksomhet.

I loven er også NOKUTs oppgaver og myndighet regulert. Det følger blant annet av uhl § 2-1 tredje ledd at NOKUT skal akkreditere institusjoner og studietilbud, føre tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid og føre tilsyn med at institusjoner og eksisterende studietilbud fyller gjeldende standarder og kriterier for akkreditering.

Studiekvalitetsforskriften

Kunnskapsdepartementet har fastsatt [forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning \(studiekvalitetsforskriften\)](#).

Studiekvalitetsforskriften inneholder krav til institusjonenes kvalitetssikringssystemer, til deres systematiske kvalitetsarbeid og krav til akkreditering av institusjoner og studietilbud. Forskriften inneholder videre krav til fagskoleutdanning og bestemmelser om godkjenning av annen høyere utdanning.

Det følger av studiekvalitetsforskriften kap. 3 at høyskoler og vitenskapelige høyskoler må søke NOKUT om akkreditering av studietilbud dersom institusjonen selv ikke har fullmakt til å etablere dem. Institusjoner uten institusjonsakkreditering må søke NOKUT om akkreditering av ethvert studietilbud de ønsker å tilby.

Det er i denne sammenheng særlig viktig å merke seg bestemmelsene i kap. 3 om krav til akkreditering av studietilbud innen høyere utdanning. I §§ 3-2 og 3-3 er det fastsatt særskilte krav til akkreditering av mastergrads- og doktorgradsstudier.

Kap. 4 stiller særskilte krav til fellesgrader.

Studietilsynsforskriften

NOKUT har fastsatt [forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning \(studietilsynsforskriften\)](#).

Studietilsynsforskriften har utfyllende bestemmelser til studiekvalitetsforskriften. Studietilsynsforskriften inneholder krav til akkreditering av studietilbud og institusjoner, og til institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid. Videre inneholder forskriften bestemmelser om NOKUTs saksbehandling og om oppnevning av sakkyndige. Forskriften kap. 2 stiller krav til studietilbudet og gjelder for alle akkrediterte studietilbud. For akkreditering av mastergrads- og doktorgradsstudier er det også fastsatt særskilte krav i studiekvalitetsforskriften §§ 3-2 og 3-3.

1.2 Om veilederen

Denne veilederen tar for seg kravene som stilles i studietilsynsforskriften og studiekvalitetsforskriften ved akkreditering av studietilbud og NOKUTs søknadsprosess.

I kapittel 2 finner dere kravene i studietilsynsforskriften, og i kapittel 3 er kravene i studiekvalitetsforskriften. Veilederen er bygget opp slik at nummereringen av hvert delkapittel samsvarer med den aktuelle paragrafen i studietilsynsforskriften og studiekvalitetsforskriften. Hver paragraf i studietilsynsforskriften er etterfulgt av merknaden til paragrafen der disse finnes. Deretter følger NOKUTs *utfyllende veiledning*.

I kapittel 4 vil dere finne en oversikt over maler og aktuelle vedlegg NOKUT trenger for å kunne vurdere en søknad om akkreditering av studietilbud. I siste kapittel beskrives søknadsprosessen og hva som skjer etter at NOKUT har mottatt en søknad om akkreditering av studietilbud.

2 Studietilsynsforskriften

2.1 Forutsetninger for akkreditering

Merknad

Betegnelsen studietilbud omfatter både studieprogram som fører frem til en grad og kortere studier som årsenheter, videreutdanninger og emner som tilbys for seg selv og som ikke er en del av et studieprogram. Dette er den samme definisjonen av studietilbud som er gitt i Kunnskapsdepartementets rundskriv F-03-16.

For doktorgradsnivå omfatter studietilbud både opplæringsdelen og den vitenskapelige avhandlingen. Ved akkreditering av doktorgradsstudium skal det gå tydelig frem hvilke fagområder doktorgradsstudiet omfatter.

Bestemmelsene i dette kapittelet gjelder uavhengig av hvordan studietilbudet er tilrettelagt (campusbasert, samlingsbasert, nettbasert, desentralisert osv.).

Institusjoner uten selvakkrediteringsfullmakt kan ikke opprette nye fag eller emner utenfor fagområdet til et akkreditert studietilbud på det aktuelle nivået, se lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3-3. Dette betyr at institusjonen selv kun kan gjøre endringer i et akkreditert studietilbud innenfor fagområdet til det akkrediterte studietilbudet. I slike tilfeller er det også en forutsetning at studietilbudets overordnede læringsutbytte ikke endres.

§ 2-1 (1) Aktuelle krav i lov om universiteter og høyskoler med tilhørende forskrifter skal være oppfylt.

Merknad

Bestemmelsen innebærer en presisering av krav i studiekvalitetsforskriften § 3-1 (4).

NOKUT forutsetter at kravene i studiekvalitetsforskriften § 3-1 (4) er oppfylt ved enhver institusjon til enhver tid. Ved akkreditering av studietilbud fra institusjoner som ikke har institusjonsakkreditering, vil NOKUT ved søknad om akkreditering vurdere om institusjonen oppfyller krav i universitets- og høyskoleloven: Styringsordning, reglement, klagenemnd, læringsmiljøutvalg, utdanningsplan, vitnemål og Diploma Supplement og kvalitetssikringssystem.

Med reglement menes her for eksempel både forskrifter om opptak og eksamen, og andre styrende dokumenter ved institusjonene som har betydning for kvaliteten i den høyere utdanningen institusjonen tilbyr. Reglementet må også inneholde bestemmelser for godskriving og faglig godkjenning, se universitets- og høyskoleloven § 3-5.

Veiledning

For institusjoner som allerede tilbyr akkrediterte studietilbud har forholdene som omtales – krav til styringsordning, reglement, klagenemnd, læringsmiljøutvalg, utdanningsplan vært vurdert tidligere, og NOKUT forutsetter at dette fortsatt er på plass ved institusjonen. Institusjoner som søker om akkreditering av studietilbud for første gang, må vise hvordan alle kravene i § 2-1 er oppfylt. Disse kravene er nærmere omtalt i [tillegg til veiledning for nye søkere](#).

I tillegg til universitets- og høyskoleloven, studiekvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften, er følgende forskrifter gitt i medhold av universitets- og høyskoleloven, særlig aktuelle:

- **Forskrifter om rammeplaner/rammeplaner**

Enkelte utdanninger er underlagt rammeplaner gitt i forskrift av KD. Oversikt over rammeplanstyrte utdanninger finnes på KDs nettsider. Studier som er regulert gjennom rammeplaner, skal følge disse. For søknader om akkreditering av studier som følger rammeplan, må det framgå hvordan studietilbudet følger rammeplanen.

- **Forskrift om opptak til høyere utdanning (opptaksforskriften)**

Opptaksforskriften gjelder opptak til alle grunnutdanninger innen høyere utdanning. En grunnutdanning er en utdanning som ikke krever annen høyere utdanning som grunnlag for opptak².

Opptaksforskriften gjelder selv om studiet ikke tilbys gjennom Nasjonal opptaksmodell (NOM/Samordna opptak). Det er en rekke bestemmelser som institusjonen må beskrive i søknaden for å vise at studiet er i tråd med opptaksforskriften. Man må særlig være oppmerksom på behov for opptakskrav/spesielle opptakskrav, unntak fra generell studiekompetanse, førstegangsvitnemål og rangeringsregler. Tidspunktene for opptak og studiestart må være klare. Søkeren skal i søknaden vise at informasjonen om opptakskravene er tydelig overfor studentene.

- **Forskrift om krav til mastergrad (mastergradsforskriften)**

Omfang av mastergradsstudiet

Mastergradsforskriften³ inneholder blant annet bestemmelser om opptaksgrunnlaget for de tre typene mastergradsstudier. Mastergradsstudier av 120 studiepoengs omfang (§ 3), erfaringsbaserte mastergradsstudier av 90 og 120 studiepoengs omfang (§ 5) og mastergradsstudier av 300 studiepoengs omfang (§ 4). Søker må i søknaden spesifisere hvilken paragraf i mastergradsforskriften det omsøkte mastergradsstudiet faller inn under.

Opptak

Studiets opptakskrav skal være i tråd med mastergradsforskriften og tydeliggjøre de faglige forutsetningene som kreves for å begynne på studiet. Slike krav skal være fastsatt i institusjonens lokale forskrift, og også komme frem av studieplanen.

Merk at mastergradsstudier av 300 studiepoengs omfang er å regne som grunnutdanninger, dvs. utdanning som ikke krever annen høyere utdanning som opptaksgrunnlag. Denne typen studier er derfor også omfattet av opptaksforskriften (se over).

Krav til selvstendig arbeid

Mastergradsforskriften § 6 setter krav til omfang av selvstendig arbeid i studiepoeng.

- **Andre forskrifter og retningslinjer/direktiver**

Andre aktuelle forskrifter kan være forskrift om ansettelse og opprykk⁴ (dersom institusjonen må sørge for kompetansevurdering av sine ansatte), Forskrift om grader og beskyttede titler⁵

² FOR-2007-01-31-173 Forskrift om opptak til høyere utdanning §1

³ FOR-2005-12-01-1392 forskrift om opptak til mastergrad §§ 3,4 og 5

⁴ FOR-2006-02-09-129 Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger

⁵ FOR-2005-12-16-1574 Forskrift om grader og yrkesutdanninger, beskyttede titler og normert studietid ved universiteter og høyskoler

(institusjoner kan ikke tildele beskyttede titler, men det er adgang til å bruke tilleggstitler i studienavnet og på vitnemålet), og EUs og andre internasjonale direktiver.

- **Sertifiseringskrav**

En rekke norske utdanninger er regulert gjennom ulike sertifiseringsordninger fastlagt av ulike sektordepartementer eller deres underliggende etater.

- **For ph.d.-studier**

Det finnes ingen nasjonal forskrift om ph.d.-studier, men Universitets- og høyskolerådet (UHR) har utarbeidet [veiledende retningslinjer for doktorgrad](#).

1. For søkere om bachelorgrad (nivå 6 i NKR) skal informasjonen i søknaden minst inneholde:

- Beskrivelse av og begrunnelse for opptakskravene til studiet
- Angivelse av tidspunkt for opptak til studiet og studiestart, med begrunnelse
- Beskrivelse av og begrunnelse for rangeringsregler
- Beskrivelse av og begrunnelse for hvordan andre relevante forskrifter er oppfylt
- Hvis utdanningen er rammeplanstyrt, må det beskrives og begrunnes hvordan rammeplanen er oppfylt i studiet
- Hvis relevant, beskrivelse og begrunnelse for hvordan sertifisering skal oppnås og hvem som er sertifiseringsmyndighet
- Hvordan studiet oppfyller kravene til førstegangsvitnemålskvote, og eventuelle andre relevante kvoter
- Vurdering av om det er nødvendig å søke Kunnskapsdepartementet om unntak fra opptaksforskriften, med begrunnelse for dette

2. For søkere om mastergradsstudier (nivå 7 i NKR), skal informasjonen i søknaden minst inneholde:

- Angivelse av tidspunkt for opptak til studiet og studiestart, med begrunnelse
- Beskrivelse av og begrunnelse for rangeringsregler
- Beskrivelse av og begrunnelse for hvordan mastergradsforskriften er oppfylt
- Beskrivelse av og begrunnelse for hvordan andre relevante forskrifter er oppfylt
- Hvis utdanningen er rammeplanstyrt, må det beskrives og begrunnes hvordan rammeplanen er oppfylt i studiet
- Hvis relevant, beskrivelse av og begrunnelse for hvordan sertifisering skal oppnås og hvem som er sertifiseringsmyndighet

For studietilbud som er underlagt opptaksforskriften (integreert mastergrad) må søkeren i tillegg informere om:

- Hvordan studiet oppfyller kravene til førstegangsvitnemålskvote, og eventuelle

- andre relevante kvoter
- Vurdering av om det er nødvendig å søke Kunnskapsdepartementet om unntak fra opptaksforskriften, med begrunnelse for dette

3. For søkere om ph.d.-studier (nivå 8 i NKR) ved første gangs søknad, skal informasjonen i søknaden minst inneholde:

- Kort beskrivelse av ph.d.-forskriften, ph.d.-reglementet eller retningslinjene for det aktuelle ph.d.-studiet (eller tilsvarende for stipendprogram)

Søkere som har gjort endringer i overnevnte forskrift, reglement og/eller retningslinjer siden forrige akkreditering, skal også beskrive hvilke endringer som er gjort

- Søkere som søker for første gang om et ph.d.-studium, må kort beskrive kvalitetsarbeidet på dette nivået⁶

Vedlegg:

- Vitnemål og Diploma Supplement (vitnemålstillegg)
- Tabell 1: Forventet antall studenter ved studiet

For søknad om akkreditering av ph.d. skal det i tillegg legges ved

- Ph.d.-forskrift, ph.d.-reglement og retningslinjer for det aktuelle ph.d.-studiet
- For institusjoner som søker om sitt første ph.d.-studium: beskrivelse av kvalitetsarbeidet og kvalitetssikringssystemet for studier på ph.d.-nivå

§ 2-1 (2) Informasjon om studietilbudet skal være korrekt, vise studiets innhold, oppbygging og progresjon, samt muligheter for studentutveksling.

Merknad

Med informasjon menes det som framgår av studieplanen og tilknyttet informasjon om studietilbudet. Det følger av universitets- og høyskoleloven § 3-3 (3) at styret fastsetter studieplan for det faglige innholdet i studietilbudene. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) 2015 standard 1.8 fastslår at institusjoner skal sørge for at informasjonen om deres virksomhet, herunder studietilbud, skal være korrekt, objektiv, oppdatert og lett tilgjengelig. Studietilsynsforskriftens § 2-1 (2)

⁶ Med kvalitetsarbeid menes det arbeid som utføres gjennom et system for kvalitetssikring. Kvalitetsarbeidet skal sikre og videreutvikle kvaliteten i utdanningen, se studietilsynsforskriften § 4-1

anses sammen med universitets- og høyskoleloven § 3-3 (3) som en oppfyllelse av denne standarden.

Ingen veiledning

Vedlegg:

- Studieplan

2.2 Krav til studietilbudet

§ 2-2 (1) Læringsutbyttet for studietilbudet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, og studietilbudet skal ha et dekkende navn.

Merknad

Læringsutbytte skal være beskrevet som det en kandidat skal ha oppnådd ved fullført utdanning. Læringsutbyttet for studietilbud med profesjonskrav, for eksempel studietilbud med rammeplaner, må oppfylle både profesjonskravene og kravene i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR).

Veiledning

- Studietilbudets læringsutbyttebeskrivelse

Det er fastsatt i [Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring \(NKR\)](#) at alle studietilbud skal ha en læringsutbyttebeskrivelse. Læringsutbyttebeskrivelsen for studietilbudet det søkes akkreditering for skal være utformet i samsvar med NKR. Se også [Kunnskapsdepartementets sider om NKR](#).

Når de fagspesifikke læringsutbyttebeskrivelsene utformes og fastsettes skal de følge og være i tråd med NKRs generelle læringsutbyttebeskrivelser. For å få til gode fagspesifikke beskrivelser er det en forutsetning at utviklingen av læringsutbyttebeskrivelsene er forankret i fagmiljøene.

Læringsutbyttebeskrivelsen skal gi et grunnlag for å kommunisere om kandidatenes kompetanse både internt på institusjonen, til læresteder i inn- og utland, og til arbeids- og samfunnslivet. Læringsutbyttet må være beskrevet konkret nok til at studentene og arbeidslivet kan bruke det til å kommunisere om kompetanse.

Alle kandidater som har fullført den samme utdanningen, skal som et minimum ha oppnådd det samme læringsutbyttet. Institusjonene kan ha spesialiseringer innenfor et studietilbud. I slike tilfeller er det institusjonen selv som må påse at læringsutbyttet er formulert slik at

det skaper en definert ramme for de læringsaktiviteter som er tilknyttet studietilbudet, og det fagmiljøet som er ansvarlig for gjennomføring av læringsaktivitetene.

Nivå:

Læringsutbyttebeskrivelsene i NKR er generelle og overordnede, da de skal passe for alle studietilbud på et gitt nivå (nivå 6, 7 eller 8). Dersom det for eksempel søkes om et mastergradsstudium, er det nivå 7 i NKR som gjelder. Det er likevel mulig å bruke noen kompetansebeskrivelser (enkeltformuleringer under kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse) fra nivå 6 (bachelor) eller nivå 8 (ph.d.) i en læringsutbyttebeskrivelse på nivå 7 (master). Det viktige her er at beskrivelsen av det samlede læringsutbyttet tydelig kommuniserer at dette er et studium på masternivå. Søkeren skal i søknaden begrunne de valgene som er tatt i arbeidet med læringsutbyttebeskrivelsen.

- **Studiets navn**

Studiet skal ha et navn som er dekkende for de sentrale delene/den sentrale delen av studiets faglige innhold og som angir studiets nivå (bachelorgradsstudium, mastergradsstudium eller ph.d.-studium). Navnet begrunnes ut fra studieplanen.

Studenter, arbeidsgivere og samfunnet for øvrig skal, gjennom navnet, få en god forståelse av studiets innhold.

Studiets engelske navn som er oppgitt i Diploma Supplement skal korrespondere med det norske navnet. Dersom studiet har et navn på et annet fremmedspråk, skal det også korrespondere med det norske navnet.

Informasjonen i søknaden skal minst inneholde:

- Beskrivelse av læringsutbyttet for studiet, og en redegjørelse for hvordan dette er i samsvar med NKR.
- Begrunnelse for de valgene som er tatt i arbeidet med læringsutbyttebeskrivelsen.
- Studiets navn på norsk, engelsk og eventuelt andre språk.
- Begrunnelse for hvordan studiets navn er dekkende for studiets innhold og nivå

§ 2-2 (2) Studietilbudet skal være faglig oppdatert, og ha tydelig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv.

Merknad

Kravet om at studietilbudet er faglig oppdatert, innebærer at det er oppdatert innenfor kunnskapsutviklingen i både akademisk og profesjons-, arbeids- og/eller samfunnsliv. Relevans og oppdatert kunnskap innen profesjons-, arbeids- og/eller samfunnsliv sikres gjennom ordninger for samhandling med arbeids- og/eller samfunnsliv tilpasset studietilbudets innhold og nivå. Det forutsettes at institusjonen har vurdert

rekrutteringsgrunnlaget ut fra forventet etterspørsel/behov og samlet kapasitet knyttet til samme eller lignende studietilbud ved egen institusjon og andres institusjoner.

Veiledning

- Relevans

Søkerinstitusjonen må ha en klar oppfatning av hva studentene kan bruke sin kompetanse til etter endt studium. I de tilfellene der studiet skal være relevant for videre studier, er det viktig å ha en realistisk og konkret beskrivelse av dette som blir formidlet til studentene. En slik beskrivelse bør bygge på god kommunikasjon med aktuelle utdanningsinstitusjoner hvor studentene vil kunne søke opptak om videre studier, eller med aktører i arbeidslivet.

Det at studiet skal ha «... relevans for» kan gis forskjellig betydning. Relevans dreier seg på en side om i hvilken grad tilbudte utdanninger fyller arbeids- og samfunnslivets behov, men tar også høyde for at kunnskapsutviklingen i academia er med på å forme fremtidige behov. Relevans dreier også seg om hvordan studietilbudets innhold, oppbygging, undervisnings-, lærings- og vurderingsformer gir studentene et godt læringsutbytte for det arbeids- og samfunnslivet studiet sikter seg mot og/eller videre studier. Det er et stort spenn i hvordan profesjonsutdanninger og mer teoretiske utdanninger kan være relevante for arbeids- og samfunnsliv og deres aktører. Derfor vil også dokumentasjonen på relevans variere med studiets profil.

- Oppdatering

Faglig oppdatering gjelder både studiets faglige innhold i seg selv og den relevans studietilbudet har for profesjons-, arbeids- og samfunnsliv. Det er institusjonene som selv legger planer for hvordan de jobber med å sikre faglig oppdaterte studier.

- Rekruttering og etterspørsel

I søknaden skal søkerinstitusjonen vise at det er gjort en vurdering av om studiet har et tilstrekkelig rekrutteringsgrunnlag ved egen og andre institusjoner. I tillegg er det viktig å vise at man har vurdert at det finnes et behov for den type kompetanse man utdanner i samfunns- og arbeidsliv.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- Beskrivelse av om studiet er faglig relevant for arbeids- og samfunnsliv, videre studier eller begge deler.
- Eksempler på mulige yrker og/eller videre studier.
- En redegjørelse for om søker har undersøkt hvilke videre studier som vil være aktuelle for studentene å søke om opptak til.
- Beskrivelse av hvordan institusjonen jobber med å sikre at studietilbudet er faglig oppdatert.

- En vurdering av rekrutteringsgrunnlag og samfunnets behov for den aktuelle kompetansen.

§ 2-2 (3) Studietilbudets samlede arbeidsomfang skal være på 1500 – 1800 timer per år for heltidsstudier.

Merknad

Det følger av universitets- og høyskoleloven § 3-8 (1) at et fullt studieår er normert til 60 studiepoeng. Dette er i samsvar med European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS). ECTS Users' Guide viser til at et studietilbud av 60 studiepoengs omfang på fulltid normalt har et samlet arbeidsomfang på om lag 1500–1800 timer per år, fordelt på kategoriene organiserte lærings- aktiviteter, selvstudium og eksamensforberedelser. Dette innebærer at en heltidsstudent med oppgitt arbeidsomfang/arbeidsinnsats normalt skal kunne oppnå læringsutbyttet og fullføre på normert tid.

Veiledning

Arbeidsomfang er en beregning av hvor mye tid den typiske student bruker for å fullføre ulike faglige aktiviteter som kreves for å nå læringsutbyttet. En slik beregning inkluderer selvstudium, eksamensforberedelser og ulike organiserte læringsaktiviteter. Hvilke læringsaktiviteter et studium inneholder vil variere, men noen eksempler kan være forelesninger, seminarundervisning, laboratoriearbeid, veiledning og praksis. Hvor mye selvstudium det legges opp til i et studietilbud, vil variere med studiets profil. Søkeren skal vise at det er sikret en balanse mellom selvstudium og organiserte læringsaktiviteter i studiet, som vil gjøre det mulig for studentene å oppnå læringsutbyttet.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- Beskrivelse av studentenes arbeidsomfang i studiet per semester totalt, samt fordelt på kategorier som ulike organiserte læringsaktiviteter, selvstudium og eksamensforberedelse. Dette kan gjerne illustreres i en tabell. Beskrivelsen må vise at arbeidsomfanget er tilpasset studietilbudets profil og læringsutbytte.

§ 2-2 (4) Studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.

Merknad

Med infrastruktur menes egnede lokaler, utstyr, bibliotek tjenester, administrative og tekniske tjenester, tilstrekkelige og egnede IKT-ressurser, nettstøtte, egnet læringsplattform etc. som understøtter studentens læring og læringsmiljø og den faglig ansattes undervisning og forskning og/eller kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid.

Veiledning

- Studietilbudets innhold og oppbygging

Læringsutbyttet for studiet oppnås gjennom emnene. Et emne er den minste studiepoenggivende enheten. Studiets innhold og oppbygging skal vise hvordan alle emnene i studiet, sammen med progresjonen fra semester til semester, fører frem til læringsutbyttet for studiet. Det er vanlig at det også utarbeides læringsutbyttebeskrivelser på emnenivå. Hvert enkelt emne vil bidra til å oppnå deler av studiets læringsutbytte. Gjennom noen emner kan studentene for eksempel oppnå kunnskap om ulike tema, mens gjennom andre oppnår de ferdigheter og generell kompetanse.

- Studietilbudets infrastruktur

Institusjonen må ha tilstrekkelig tilgang på infrastruktur som beskrevet i merknaden over. Hva som regnes som en tilfredsstillende infrastruktur og ressurstilgang, vil være avhengig av studiets egenart og hvordan studiet er organisert (campus/nettbasert/hybridløsninger). Infrastruktur og støttesystemer må være relevante og bærekraftige i studieorganiseringen som velges. For studier som kun tilbys på nett, kan det være relevant å beskrive spesielle funksjoner som serverkapasitet, nettkapasitet, valgt læringsplattform, programvare, verktøy og utstyr. Det stilles ikke eksakte krav til infrastruktur og læringsressurser, men søkeren må vurdere hva som er tilstrekkelig for at studentene skal oppnå læringsutbytte.

I tilfeller der institusjonene må ta i bruk infrastruktur eksternt, skal dette dokumenteres gjennom leieavtaler.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- En beskrivelse av alle studiets emner med angivelse av hvilke som er obligatoriske og hvilke som er valgfrie.
- Begrunnelse for hvordan studiets innhold og oppbygning gir grunnlag for at studentene oppnår læringsutbyttet. Dette kan gjerne illustreres i en tabell.
- Beskrivelse av hva slags infrastruktur, annet utstyr og støttefunksjoner som er nødvendig for at studentene skal kunne oppnå læringsutbyttet.
- Begrunnelse for at nødvendig infrastruktur, annet utstyr og støttefunksjoner er tilgjengelig og dimensjonert i forhold til antall studenter.

For studier som tilbys på nett må redegjørelsen også inneholde:

- Beskrivelse av rutiner og organisering av teknisk støtte til studenter og lærere.
- Beskrivelse av opplæringen av nettstudentene.

Vedlegg:

- Studieplan og/eller andre relevante vedlegg, som for eksempel emneplaner
- Avtaler dersom institusjonen tar i bruk infrastruktur eksternt.

§ 2-2 (5) Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. Det skal legges til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen.

Merknad

De ulike undervisnings- og læringsformene må være tilpasset studietilbudets innhold og oppbygging. Det forutsettes at undervisnings-, lærings- og vurderingsformer er tilpasset et digitalisert samfunn.

For studietilbud med få studenter og/eller geografisk spredt studentgruppe innebærer bestemmelsen at institusjonen skal treffe tiltak for å sikre et godt studiemiljø som legger til rette for faglig samhandling mellom studentene og/eller mellom studentene og fagmiljøet.

Kravet om studentenes aktive rolle er i samsvar med ESG 2015 standard 1.3 om studentsentrert læring.

Veiledning

Studiets undervisnings- og læringsformer kan omfatte alt fra lærerstyrt undervisning og studentstyrte gruppearbeid til selvstudium og ulike former for praksis. Undervisnings- og læringsformene skal være lagt opp slik at studentene oppnår det læringsutbyttet som er beskrevet for studiet.

Studiets vurderingsformer kan omfatte både underveis- og sluttvurderinger av studentenes oppnådde læringsutbytte. Eksempler på dette kan være skriftlig eksamen, praktiske oppgaver, presentasjoner, mappeinnleveringer og så videre. Vurderingsformene skal være egnet til å måle om studenten har oppnådd læringsutbyttet.

Studentene skal oppmuntres til å ta en aktiv rolle i læringsprosessen og bedømmelsen av studentene skal gjenspeile denne tilnærmingen⁷. Fagmiljøet må selv velge tiltak for å sikre at studentene kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen som passer for det aktuelle studietilbudet, og det må tilpasses studietilbudets profil. Dette henger også sammen med å sikre og ivareta et godt læringsmiljø for studentene.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- Oversikt over alle undervisnings-, lærings- og vurderingsformer som skal benyttes
- Begrunnelse for hvorfor hver enkelt undervisnings-, lærings- og vurderingsform er valgt, og for hvordan disse formene gir grunnlag for at studentene oppnår læringsutbyttet.

⁷ Andre del av bestemmelsen er en tilpasning til et nytt punkt i ESG 2015, ESG 1.3. Dette er ikke noe nytt i en norsk kontekst og studenters innlemming i ulike styrer/utvalg osv. er sikret gjennom universitets- og høyskoleloven. Kravet er synliggjort i studietilsynsforskriften som en tilpasning til ESG.

- Beskrivelse av hvordan fagmiljøet legger til rette for at studentene kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen

§ 2-2 (6) Studietilbudet skal ha relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, og faglig utviklingsarbeid.

Merknad

Bestemmelsen stiller krav til tydelig sammenheng mellom studietilbudet og forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid, i tråd med kravet i § 1-3 a) i universitets- og høyskoleloven.

Veiledning

Forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid er likestilt gjennom lov. Fagmiljøets forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, og faglig utviklingsarbeid (FoU/KU) – resultater omtales senere i denne veiledningen under § 2-3 fagmiljø. Kravet her handler først og fremst om at fagmiljøet må kunne fremvise en tilstrekkelig relevant gjensidig kobling mellom FoU/KU-virksomheten og studietilbudet, og hvordan studentene introduserer for FoU/KU i løpet av studiet.

Hvordan selve koplingen mellom studietilbudet og FoU/KU sikres, er i stor grad avhengig av studiets nivå, omfang og egenart. Fagmiljøet kan sikre denne koplingen gjennom bruk av egne forskningsresultater, men også ved bruk av andres relevante og oppdaterte forskning i utdanningen. Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- Beskrivelse av hvordan studentene vil møte forskning og faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid gjennom studietilbudet.
- Begrunnelse for at studiet har en relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, og faglig utviklingsarbeid.

§ 2-2 (7) Studietilbudet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart.

Ingen merknad.

Veiledning

Kravet innebærer at studietilbudet settes i en internasjonal kontekst og at studentene på denne måten eksponeres for et mangfold av perspektiver.

Studenter på ulikt nivå i studiene vil erfare den internasjonale dimensjonen forskjellig, den vil også variere fra fagområde til fagområde. Kravet er at søkerne må tydeliggjøre fagenes internasjonale dimensjoner, og det åpnes for at dette kan skje på ulike måter.

Ordninger for internasjonalisering er de tiltakene som kan utledes fra institusjonens strategi og handlingsplan for å realisere sine internasjonale ambisjoner. I dette tilfellet er studietilbudet sentrum for internasjonalisering og ordningene kan omfatte en rekke aktiviteter slik som bruk av internasjonal litteratur, internasjonale gjesteforelesere, utenlandske studenter på innveksling eller studenters deltakelse på internasjonale konferanser eller workshops (listen er ikke uttømmende).

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- Beskrivelse av ordninger for internasjonalisering.
- Begrunnelse for at ordningene er relevante for studietilbudet.

Vedlegg:

- Avtaler om internasjonalisering.

§ 2-2 (8) Studietilbud som fører fram til en grad skal ha ordninger for internasjonal studentutveksling. Innholdet i utvekslingen skal være faglig relevant.

Merknad

Bestemmelsen innebærer at institusjonen skal sikre at studenter ved alle studietilbud som fører fram til en grad, kan tilbys utvekslingsopphold gjennom oppdaterte og bindende avtaler, og at relevansen av utvekslingsoppholdet er sikret av studietilbudets fagmiljø.

Veiledning

Kravet om å tilby studentutveksling gjelder for alle gradsgivende studietilbud (høgskolekandidat, bachelor, master og ph.d). Kravet gjelder ikke for kortere studier. I de tilfellene der flere korte studietilbud kan settes sammen til et gradsstudium, gjelder kravet til at det skal finnes utvekslingsavtaler som er faglig relevante for studietilbudet som helhet.

Det er ikke et krav om at avtalene skal være på studietilbudsnivå. Avtalene kan være på institusjon/fakultet/institutt-nivå eller lignende, så lenge de er faglig relevante. Det er ingen krav til lengde på utvekslingen.

Utveksling må skje i løpet av ordinær studietid, og institusjonen må sørge for at utveksling kan innpasses i studiet. Dette handler om å legge opp studentutvekslingen slik at det blir forutsigbart for studentene. Selv om avtalene ikke må være på studietilbudsnivå, er det et krav at studietilbudets fagmiljø sikrer at den enkelte students utveksling er faglig relevant.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- Beskrivelse av ordninger for studentutveksling og begrunnelse for at avtalene er faglig relevante.

- Beskrivelse av hvilket tidspunkt i studiet utveksling er mulig og begrunnelse for at utveksling kan innpasses i det ordinære studieløpet.

Vedlegg:

- Bindende avtaler om studentutveksling

§ 2-2 (9) For studietilbud med praksis skal det foreligge praksisavtale mellom institusjon og praksissted.

Merknad

Avtaler skal regulere den faglige gjennomføringen av praksis og andre forhold som er av betydning for studentens læringsutbytte og for kvaliteten i praksisoppholdet. Dette innebærer blant annet at avtalen skal beskrive partenes rettigheter og plikter.

Veiledning

Søkerinstitusjonen har ansvar for at studenten får tilstrekkelig veiledning og oppfølging under praksis – også på de eksterne praksisstedene. Det samme gjelder ansvaret for å sikre god kvalitet og relevans også for praksisdelen i studiet. Det skal finnes avtaler med praksisstedene som sikrer og regulerer den faglige gjennomføringen av praksis, og som muliggjør at praksis kan kvalitetssikres på samme linje som de delene av studiet som gjennomføres ved institusjonen. Avtalene skal sikre de forholdene som er viktig for at studenten skal kunne gjennomføre sitt arbeid. Det kan være studentens adgang til å oppholde seg i bedriften/på institusjonen, tilgang til materiale, informanter m.m.

Innenfor noen fagfelt er det vanlig at det inngås rammeavtaler med kommuner om praksis. Slike rammeavtaler må suppleres med signerte praksisavtaler.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- Beskrivelse av hvordan institusjonen legger til rette for og gjennomfører praksis i studietilbudet.
- Begrunnelse for at praksis er faglig relevant for studietilbudet og bidrar til at studentene oppnår læringsutbytte.

Vedlegg:

- Signert(e) praksisavtale(r)

2.3 Krav til fagmiljø

§ 2-3 (1) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet.

Merknad

Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet omfatter personer som direkte og regelmessig gir bidrag til utviklingen, organiseringen og gjennomføringen av studietilbudet. Presiseringen er ment å inkludere personer med ulike typer bidrag inn i studietilbudet i tillegg til undervisning, veiledning eller annen tilrettelegging for læring. Dette kan for eksempel være laboratoriearbeid, forskning, utviklingsarbeid, erfaringsoverføring fra praksisfeltet, praktisk undervisning, pedagogisk og faglig utnyttelse av digital teknologi, innovasjon og samarbeid med arbeids- og næringsliv.

Veiledning

En viktig forutsetning for kvalitet i studietilbudet, er at studentene møter et fagmiljø som er stort nok og stabilt, og som har kompetanse innenfor alle fag og emner som det undervises i.

Forventet læringsutbytte for studentene og studiets innhold og relevans, bør være førende for sammensetningen av fagmiljøet. Fagmiljøet har ansvar for å bygge opp et helhetlig studietilbud med god sammenheng, progresjon, og faglig bredde. Fagmiljøet må ha en kompetanseprofil som til sammen dekker de fag og emner studentene skal oppnå læringsutbytte i.

Størrelsen og kompetansen må være tilpasset antall studenter og undervisningen og veiledningen i studietilbudet. Fagmiljøet skal ha tilstrekkelig undervisnings- og veiledningskompetanse. Fordi fagmiljøet er definert som de personene som direkte og regelmessig skal bidra også til utvikling av studiet, må institusjonen kunne vise til et tilfredsstillende fagmiljø for hele studietilbudet til enhver tid. Fagmiljøet skal ha tilstrekkelig undervisnings- og veiledningskompetanse. Relevante vedlegg vil være CV-er til fagmiljøet og fagmiljøtabell 2.

Definisjonen av fagmiljøet som er gitt i studietilsynsforskriften er ment å omfatte personene som direkte og regelmessig gir bidrag til utvikling, organisering og gjennomføring av studietilbudet. Ofte vil fagmiljøet være en del av et større miljø ved institusjonen. Det betyr at fagmiljøet tilknyttet studietilbudet vil kunne trekke veksler på kompetanse som ikke nødvendigvis er direkte tilknyttet studietilbudet i form av årsverk eller oppgaver. Fagmiljøtabell 3 kan brukes for å synliggjøre denne kompetansen.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- En oversikt over fagmiljøets ansvarsområder og oppgaver i studiet (undervisning, veiledning, FoU/KU, faglig ledelse etc).
- En beskrivelse av fagmiljøets kompetanse og begrunnelse for hvordan denne kompetansen er tilstrekkelig bred til å dekke studiets fag og emner.
- Angivelse av fagmiljøets størrelse i årsverk og antall faglig tilsatt per student.
- Begrunnelse for at fagmiljøets størrelse er tilpasset antall studenter og den undervisning og veiledning og FoU/KU som er tilknyttet studietilbudet.
- Begrunnelse for hvordan søker vil sikre et stabilt fagmiljø som har den riktige kompetansen for studietilbudet over tid.

Vedlegg

- CV-er til fagmiljøet
- Fagmiljøtabell 2 og 3

§ 2-3 (2) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse.

Merknad

Institusjonen er ansvarlig for å sikre fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse, jf. forskrift om ansettelse og opprykk §§ 1-2 til 1-7, og for å legge til rette for oppdatering og utvikling av denne kompetansen.

Utdanningsfaglig kompetanse omfatter i denne forskriften UH-pedagogikk og didaktikk, og inkluderer også kompetanse til å utnytte digital teknologi for å fremme læring.

Veiledning

Det følger av kravet at institusjonene må sikre fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse (se forskrift om ansettelse og opprykk §§ 1-2 til 1-7) og aktivt legge til rette for utvikling av denne kompetansen. Den utdanningsfaglige kompetansen må være tilpasset studiets egenart, organisering og nivå.

Institusjonen er forpliktet til å sikre at alle som underviser ved universiteter og høyskoler har utdanningsfaglig kompetanse. [UHRs retningslinjer for pedagogisk basiskompetanse](#) kan angi en rimelig norm for hva de fagansatte som minimum må ha. Institusjonene skal imidlertid også sikre at den utdanningsfaglige kompetansen utvikles og holdes oppdatert. Dette krever en institusjonell strategi. Meritteringsordninger og FoU/KU-satsninger som styrker fagmiljøers forutsetninger for å utvikle gode og aktuelle utdanningspraksiser, er eksempler på strategiske grep.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- Beskrivelse av fagmiljøets UH-pedagogiske, didaktiske og digitale kompetanse.

- Beskrivelse av hvilke tiltak institusjonen har for å sikre og utvikle fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse.
- Redegjørelse for fagmiljøets digitale kompetanse og hvordan denne sikres og vedlikeholdes.

Vedlegg:

- CV-er for fagmiljøet

§ 2-3 (3) Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av studiet.

Ingen merknad

Veiledning

Den faglige ledelsen skal bestå av ansatte i undervisnings- og forskerstillinger og ha det formelle ansvaret for at studiet gjennomføres i henhold til studieplanen og at studieplanen utvikles. Det faglige ansvaret kan plasseres hos enkeltpersoner eller i et definert fagfellesskap, og den faglige ledelsen kan være knyttet til ett enkelt studietilbud eller til en bredere portefølje av studietilbud ved institusjonen. Den/de som har det faglige ansvaret må ha kompetanse til å drive kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av studietilbudet.

Kompleksiteten i ansvarsforhold og oppgaver ved høyere utdanningsinstitusjoner skaper også ulike forutsetninger for utøvelse av ledelse⁸. Kompleksiteten skaper rom for lokale tilpasninger og NOKUT legger derfor ingen føringer på hvilket nivå studietilbudets ledelse skal etableres på eller hvordan den organiseres.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- Beskrivelse av studiets faglige ledelse og ved hvilket nivå ved institusjonen den er etablert på.
- Redegjørelse for den faglige ledelsens oppgaver knyttet til studietilbudet.

⁸ Utdanningsledelse: En analyse av ledelse av studieprogrammer i høyere utdanning:
<https://www.nifu.no/publications/1375706/>

§ 2-3 (4) Minst 50 prosent av årsverkene knyttet til studietilbudet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være ansatte med minst førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studietilbudet. I tillegg gjelder følgende krav til fagmiljøets kompetansenivå:

- a) For studietilbud på bachelorgradsnivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av minst 20 prosent ansatte med førstestillingskompetanse.
- b) For studietilbud på mastergradsnivå skal 50 prosent av fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 10 prosent med professor- eller dosent kompetanse⁹.
- c) For studietilbud på doktorgradsnivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 50 prosent med professorkompetanse.

Merknad

Med hovedstilling menes at institusjonen er hovedarbeidsgiver for den ansatte, dvs. at den ansatte er ansatt i minst 50 prosent stilling ved den aktuelle institusjonen. For institusjoner som ellers kan dokumentere et stabilt og robust fagmiljø innenfor fagområdet, kan II-erstillinger ned til 20 prosent telles med for å oppfylle 50 prosentandelen.

Med førstestillingskompetanse menes stillingskategoriene førstelektor, førsteamanuensis, postdoktor, dosent og professor.

For integrerte mastergrader gjelder § 2-3 (4) (b) for alle fem årene.

For fellesgrader regnes de deltakende institusjonene som «institusjonen». Det vil si at 50 prosent av det samlede fagmiljøet som bidrar inn mot fellesgraden, må utgjøres av ansatte i hovedstilling ved én (eller flere) av de deltakende institusjonene.

Veiledning

Dersom store deler av fagmiljøet ikke er ansatt/mangler ansettelsesavtale på søknadstidspunktet, vil ikke de sakkyndige ha tilstrekkelig grunnlag for å gjøre en vurdering og søknaden vil bli administrativt avvist.

Definisjonen av fagmiljøet er gitt i merknaden til § 2-3 (1) og omfatter personene som direkte og regelmessig gir bidrag til utvikling, organisering og gjennomføring av

⁹Vi gjør oppmerksom på at «hvorav» i setningen viser tilbake på det totale fagmiljøet

studietilbudet. I dette kravet er det bare fagmiljøet som er knyttet til studiet i stillinger fra og med 0,1 årsverk som inngår i beregningen.

Krav til førstestillingskompetanse er definert i opprykksforskriften¹⁰ og forskrift om ansettelsesvilkår, vit. stillinger¹¹. De sentrale delene av studiet kjennetegnes av at undervisningen må bygge på forskerkompetanse. Institusjonen må selv vurdere hvilke deler av studiet som krever slik kompetanse. Beregningen av hvor mange førstestillingskompetente som kreves i studiets sentrale deler, gjøres ut ifra antall årsverk i hovedstilling.

Beregningen i kravet til hvert enkelt NKR-nivå gjøres ut ifra det samlede fagmiljøet, det vil si alle som bidrar med minimum 0,1 årsverk.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- En beskrivelse av studiets sentrale deler og hvordan disse er dekket av ansatte med førstestillingskompetanse i hovedstilling
- En beskrivelse av hvordan fagmiljøet dekker kravet til andel ansatte i hovedstilling og andel med førstestillingskompetanse
- For master og ph.d: en beskrivelse av hvordan fagmiljøet dekker kravet til andel med hhv professor-/dosentkompetanse og professorkompetanse

Vedlegg:

- Fagmiljøtabell nr. 2 og 3.

§ 2-3 (5) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, og faglig utviklingsarbeid, og skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå.

Merknad

Kravene til fagmiljøenes dokumenterte resultater er regulert i studiekvalitetsforskriften for så vidt gjelder studietilbud på mastergrads- og doktorgradsnivå, jf. studiekvalitetsforskriften §§ 3-2 (3) og 3-3 (3). For studietilbud på bachelorgradsnivå gjelder kun denne bestemmelsen.

Et omfang som står i forhold til studietilbudets nivå, innebærer for eksempel at det vil kreves større aktivitet innen forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid knyttet til et mastergradsstudium enn til et bachelorgradsstudium.

¹⁰ Forskrift av 9. februar 2006 nr. 129 om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger

¹¹ Forskrift av 31. januar 2006 nr. 102 om ansettelsesvilkår for stillinger som postdoktor, stipendiat, vitenskapelig assistent og spesialkandidat

Veiledning

Fagmiljøet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid (FoU/KU) tilpasset studiets egenart. Størrelsen og kompetansen til fagmiljøet må også stå i et rimelig forhold til studietilbudets innhold for å ivareta tilstrekkelig og relevant forskning og faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid.

FoU/KU kan dokumenteres på ulike måter og disse varierer mellom ulike fagområder. Publiseringssomfang, h-indeks, siteringsindeks, publikasjonspoeng, priser, patenter, internasjonale bransjeakkrediteringer, Forskningsrådets fagevalueringer, publiserte utstillingskataloger eller andre indikasjoner på kvalitet som er anerkjente i fagfeltet, kan være måter å dokumentere resultater på. Det er institusjonenes ansvar å finne egnede dokumentasjonsmåter.

For nye søkerinstitusjoner vil de sakkyndige kunne vurdere dokumenterte resultater som fagmiljøet har fra tidligere. Nye søkere må uansett kunne dokumentere planer for å drive relevant FoU/KU ved søkerinstitusjonen og hvordan det skal etableres et godt og stabilt forskningsmiljø ved institusjonen. For søkere som har akkrediterte studier fra tidligere, er det fagmiljøets FoU/KU- resultater ved institusjonen som vurderes.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- Beskrivelse av den forskningen og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, og faglig utviklingsarbeid fagmiljøet utfører og har utført de siste fem år¹².
- Begrunnelse for hvordan fagmiljøets forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, og faglig utviklingsarbeid har en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå.

Vedlegg:

- Publikasjonsliste for de siste fem årene før gjeldende søknadsfrist.
- Eventuell annen dokumentasjon på kunstnerisk utviklingsarbeid og/eller faglig utviklingsarbeid.

§ 2-3 (6) Fagmiljøet tilknyttet studietilbud som fører fram til en grad skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som er relevante for studietilbudet.

Ingen merknader

Veiledning

Med «samarbeid og nettverk relevante for studiet» menes samarbeid og nettverk som gir fagmiljøet erfaringer som kan brukes i studiet og som kan bidra til utdanningskvalitet. Det kan for eksempel være relevante og aktive institusjonelle samarbeid og nettverk,

¹² Bidrag eldre enn fem år kan tas med dersom de er særlig relevante.

forskningssamarbeid, deltakelse på internasjonale konferanser, samarbeid om utdanningskvalitet o.l. Det er nettverkene som fagmiljøet deltar aktivt i, som vurderes. Det skal gis en begrunnelse i søknaden for at disse er relevante for studietilbudet. Samarbeid mellom enkeltpersoner bør bare dokumenteres dersom de er særlig relevante.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- Beskrivelse av nasjonale og internasjonale samarbeid der fagmiljøet deltar aktivt.
- Begrunnelse for hvordan fagmiljøet deltar aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk.
- Begrunnelse for hvorfor disse samarbeidene og nettverkene er relevante for studiet.

Vedlegg:

- Dokumentasjon på nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som fagmiljøet deltar i.

§ 2-3 (7) For studietilbud med obligatorisk praksis skal fagmiljøet tilknyttet studietilbudet ha relevant og oppdatert kunnskap fra praksisfeltet. Institusjonen må sikre at praksisveilederne har relevant kompetanse, og erfaring fra praksisfeltet.

Merknad

Med «praksisveiledere» menes personer som legger til rette for og veileder studenten ved dennes praksisopphold. Jf. her merknader til § 2-2 (9).

Med «relevant kompetanse» i andre setning menes relevant faglig kunnskap og veiledningskompetanse.

I studietilbud som har praksis, forutsettes det at institusjonene og fagmiljøene selv sørger for systematisk kontakt med praksisfeltet, slik at utdanningene og fagmiljøenes egen praksiserfaring er oppdatert og i takt med utviklingen i praksisfeltet. Det er viktig for kvaliteten i studietilbudet at det jevnlig foregår en faglig interaksjon mellom kompetansepersoner i praksisfeltet og sentrale kompetansepersoner som har hovedstilling ved institusjonene.

Veiledning

Ved å sikre at praksisveilederne har relevant kompetanse, sørger institusjonen for en relevant praksisopplæring for studentene.

Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal både ha relevant og oppdatert kunnskap om praksis for å sikre at studietilbudet er oppdatert i tråd med profesjonsfeltet og samfunnslivet. Dette er en forutsetning for å sikre at praksis bidrar til at studentene oppnår det forventede

læringsutbyttet, at det forventede læringsutbyttet er relevant med en tilstrekkelig bevissthet om standarden i praksisfeltet, og for å bidra til å sikre studentene kvalitet i praksisdelen av studiet. Fagmiljøet ved institusjonen må selv ha praksiskunnskap for å kunne samarbeide godt med praksisfeltet og integrere/bygge bro mellom teori og praksis i utdanningen.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- Beskrivelse av den erfaringen og kunnskapen fagmiljøet ved søkerinstitusjonen har fra praksisfeltet og begrunnelse for hvordan denne kunnskapen holdes oppdatert.
- Beskrivelse av hvilken systematisk kontakt som finnes mellom fagmiljøet ved institusjonen og praksisveilederne ved praksisinstitusjon.
- Beskrivelse av hvilke krav institusjonen stiller til praksisveiledernes kompetanse og erfaring fra praksisfeltet.
- Begrunnelse for hvordan institusjonen kontinuerlig sikrer at praksisveiledernes kompetanse er relevant for studietilbudet.

2.4 Særskilt bestemmelse om fagmiljø

§ 2-4 Kravet til hovedstilling i § 2-3 (4) første punktum kan fravikes for studietilbud med omfang på 30 studiepoeng eller mindre dersom det gis i samarbeid med eksterne miljøer som driver forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid eller faglig utviklingsarbeid på nivå med institusjonens eget fagmiljø. Institusjonen må ha et eget fagmiljø innenfor studietilbudets fagområde eller i tilstøtende fagområde og ha et helhetlig ansvar for studietilbudet.

Merknad

Formålet med denne bestemmelsen er at institusjonene skal kunne tilby spesialfordypninger og videreutdanninger innenfor fagfelt der eksterne miljøer har en spesialkompetanse. Bestemmelsen innebærer at institusjonen kan være ansvarlig for kortere studietilbud med et fagmiljø knyttet til seg hvor mindre enn 50 prosent av studietilbudets fagmiljø har hovedstilling ved den aktuelle institusjonen. Institusjonen er ansvarlig for studietilbudet og skal sørge for at tilbudet er kvalitetssikret i samsvar med bestemmelsene i denne forskriften.

Veiledning

Vi ber søkere som ønsker å benytte unntaksbestemmelsen, om å ta kontakt med NOKUT for veiledning.

2.5 Utfyllende bestemmelser for fellesgrader

Om fellesgrader

Universiteter og høyskoler kan gi grader og yrkesutdanninger i samarbeid med andre norske eller utenlandske institusjoner (fellesgrad). Med fellesgrad menes et samarbeid der flere utdanningsinstitusjoner går sammen om å utvikle én integrert studieplan, som gjennomføres og eies i felleskap av partnerinstitusjonene. Partnerne har et felles ansvar for gjennomføring av studiet, og studiet fører til en felles grad. Begrepet «fellesgrad» brukes om den graden studenten oppnår. Studier som leder til en fellesgrad kan tilbys på bachelorgradsnivå (nivå 6), mastergradsnivå (nivå 7) eller ph.d.-nivå (nivå 8).

Fellesgrader kan gis som samarbeid mellom norske læresteder eller som samarbeid mellom norsk(e) og utenlandske læresteder. Det kan være to eller flere partnerinstitusjoner involvert. I studiekvalitetsforskriften § 4-2 er det fastsatt krav til fellesgrader og institusjonenes ansvar dere må gjøre dere kjent med. Det faglige og det administrative samarbeidet mellom institusjonene skal være regulert i en avtale. Utforming og utstedelse av vitnemål reguleres i samarbeidsavtalen. UHR har også utarbeidet en [fellesgradshåndbok](#) og en egen [introduksjon og veileder for fellesgrad på ph.d.-nivå](#), som dere bør gjøre dere kjent med.

Søkere til NOKUT om fellesgrad skal redegjøre for at alle kravene i studietilsynsforskriften §§ 2-1 til 2-4 er oppfylt, og i tillegg skal søkeren redegjøre for de ytterligere kravene som stilles til fellesgrader (se under). For at de sakkyndige skal vurdere helheten i studiet er det nødvendig at alle delene av studiet beskrives grundig i søknaden under §§ 2-1 til 2-4. Dersom søkerinstitusjonen søker sammen med en institusjon med egne fullmakter eller en utenlandsk institusjon som ikke er underlagt NOKUTs tilsynsmyndighet, gjelder det samme kravet til å vise helheten i studietilbudet gjennom søknaden.

Det er de(n) norske institusjon(ene) som søker NOKUT. For fellesgradssamarbeid mellom norske og utenlandske institusjoner, må den/de norske delen(e) oppfylle alle kravene for akkreditering i Norge. NOKUT vurderer i tillegg at de norske og de utenlandske delene i studiet har en sammenheng og utgjør en samlet helhet i samsvar med det totale læringsutbyttet. Vi gjør oppmerksom på at det er søkerens ansvar å påse at institusjonene som inngår i fellesgradssamarbeidet er akkrediterte i sine land og har rett til å inngå fellesgradssamarbeid, se studiekvalitetsforskriften § 4-2 andre ledd.

- **Spesielt for søkere om fellesgrad på ph.d.-nivå**

Dersom samarbeidende institusjoner gis rett til å tildele en fellesgrad på ph.d.-nivå, kan de opprette en fellesgrad innenfor det samme fagområdet på lavere nivå. En slik akkreditering gir ikke fullmakter til å opprette studier på et lavere nivå innenfor fagområdet for ph.d.-studiet. Merk at fellesgrader på ph.d.-nivå ikke kan brukes for å oppfylle studietilsynsforskriftens krav i forbindelse med institusjonsakkreditering.

§ 2-5 (1) Det skal fremgå tydelig hvilke deler av fellesgraden de ulike samarbeidende institusjonene har ansvaret for, og det skal foreligge tilfredsstillende rutiner for utvikling og kvalitetssikring av fellesgraden som helhet.

Merknad

Tilfredsstillende rutiner for kvalitetsutvikling og kvalitetssikring av fellesgraden innebærer å utvikle og implementere en strategi for utvikling og sikring av kvalitet på konsortienivå.

Veiledning

En fellesgrad kan være utfordrende fordi det krever godt faglig og administrativt samarbeid for å skape et helhetlig studietilbud. Fordelen med å organisere et samarbeid som en fellesgrad er at institusjonene sammen vil kunne være i stand til å tilby et kvalitativt bedre studietilbud, enn det som vil være mulig for én institusjon alene. Et tydelig ansvarsforhold mellom partene i samarbeidet er derfor viktig for å sikre at institusjonene klarer å utnytte sine fortrinn til fordel for kvaliteten i studiet.

En tydelig ansvarsfordeling kan sikres gjennom et konsortium. Et konsortium er et utvalg som har det overordnede ansvaret for fellesgraden. Det vil variere hvordan et konsortium settes sammen og betegnelsen vil variere mellom ulike institusjoner. Det viktige er funksjonen som et konsortium skal sikre. Et konsortium består av representanter fra de samarbeidende institusjonene og potensielt andre aktører (for eksempel representanter fra arbeidslivet). Målet med å opprette et konsortium er å sikre en integrert studieplan for fellesgraden. Konsortiet har det overordnede ansvaret for kvalitetssikringen av fellesgraden som helhet og kan fatte både administrative og faglige beslutninger som gjelder studietilbudet. Konsortiet er også med på å sikre et likeverdig ansvarsforhold for graden mellom partnerinstitusjonene.

Det er tre alternativer når det gjelder utstedelse av vitnemål for fellesgraden: felles vitnemål, felles vitnemål i tillegg til ett eller flere nasjonale vitnemål, eller kun ett eller flere nasjonale vitnemål.

NOKUT anbefaler at det velges et felles vitnemål, da dette kommuniserer kompetansen tydeligst til studenter og samfunnet for øvrig. Hvis det søkes sammen med en utenlandsk institusjon, er det viktig å påse at den utenlandske parten har anledning til å utstede felles vitnemål. Dersom det ikke er mulig, kan det utstedes to vitnemål.

Universiteter og høyskoler som gir fellesgrader skal inngå avtale med samarbeidende institusjoner, som regulerer ansvarsforholdet mellom partene. Dette er som regel en juridisk bindende samarbeidsavtale som regulerer ansvarsforholdet mellom alle partene. Avtalen må imidlertid åpne for at det kan gjøres endringer i studiet på kortere eller lengre sikt. Gradstildeling og vitnemålsutforming må sikres i avtalen.

Ansvarsforholdet skal være tydelig regulert i avtalen. I tillegg må ansvaret dersom fellesgraden opphører, reguleres slik at institusjonene sikrer at studentene som allerede er tatt opp på studietilbudet, får fullføre graden. Videre må samarbeidsinstitusjonene avtalefeste at studentene sikres studieopphold av et visst omfang ved samarbeidende institusjoner. I merknad til § 4-2 i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning, presiserer Kunnskapsdepartementet at det ikke fastsettes nærmere bestemmelser om omfanget av studieopphold ved de samarbeidende institusjonene. Hva som er et tilstrekkelig omfang vil kunne variere, for eksempel innenfor ulike fagområder, nivåer og land. Dette vil også variere med hvor mange partnere som er involvert i samarbeidet og studiets organisering. Dersom fellesgraden gis i samarbeid mellom mange institusjoner, vil det ikke være et rimelig krav at studentene må oppholde seg på samtlige institusjoner. Søkerinstitusjonen må godtgjøre hvorfor det eventuelt ikke er lagt opp til utvekslingsopphold ved alle partnerinstitusjoner.

For fellesgrader regnes de deltagende institusjonene som «institusjonen». Det vil si at 50 % av det samlede fagmiljøet som bidrar inn mot fellesgraden, må utgjøres av ansatte i hovedstilling ved én eller flere av de deltagende institusjonene.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- En beskrivelse av konsortiet for fellesgraden (medlemmer, oppgaver, hvilke beslutninger som fattes etc.).
- En beskrivelse av ansvarsforholdet mellom partene og begrunnelse for valgt organisering og ansvarsfordeling.
- Beskrivelse av når studentene oppholder seg ved ulike samarbeidsinstitusjoner og begrunnelse for at dette omfanget er tilstrekkelig.
- Kort beskrivelse av rutiner for kvalitetssikring og utvikling av fellesgraden som helhet, med henvisning til vedlegg.

Vedlegg:

- Samarbeidsavtale som regulerer ansvarsforholdet mellom partene (konsortiumavtale).
- Rutiner for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av fellesgraden (dersom dette ikke inngår i samarbeidsavtalen).

2-5 (2) Delene fellesgraden består av, skal utgjøre en samlet helhet i samsvar med læringsutbyttet for fellesgraden.

Merknad

Dersom en fellesgrad gis i samarbeid med én eller flere utenlandske institusjoner, må det angis hvilket lands kvalifikasjonsrammeverk læringsutbyttebeskrivelsene for fellesgraden er utformet i tråd med.

Om landet det samarbeides med, ikke har eget kvalifikasjonsrammeverk, kan det følge Det europeiske kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring (EQF).

Veiledning

Målsetning med dette kravet er at studentene som er tatt opp på fellesgraden, skal oppleve et sammenhengende studietilbud.

Kvalifikasjonen/graden er gradsbetegnelse som bachelor, master eller ph.d. for norske grader, selv om det kan variere for samarbeidende institusjoner/samarbeidspartnere.

Det skal sikres en tydelig helhet i studiet og studentene på fellesgraden skal oppnå det samme læringsutbyttet uavhengig av hvordan studiet er organisert.

Søkere kan henvise til § 2-2 eller andre deler av søknaden hvor dette er omtalt.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- En angivelse av hvilket lands kvalifikasjonsrammeverk læringsutbyttebeskrivelsen for fellesgraden er utformet i tråd med.
- En begrunnelse for hvordan partene tilrettelegger for et sammenhengende studietilbud.

§ 2-5 (3) Ved akkreditering av en internasjonal fellesgrad skal deler som tilbys av institusjoner underlagt lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler, tilfredsstillende standarder og kriterier for akkreditering av studietilbud i §§ 2-1 til 2-4 i denne forskrift.

Ingen merknad.

Veiledning

Norske institusjoner må samlet sett oppfylle kravene for akkreditering av studier i studietilsynsforskriftens §§ 2.1-2.4.

Dersom fellesgraden er et samarbeid med én eller flere utenlandske institusjoner, må den norske institusjonen oppfylle alle kravene i §§ 2-1 til 2-4, alene. Er det flere norske institusjoner med i samarbeidet, må disse til sammen oppfylle kravene. Søkeren må begrunne dette, og kan henvise til andre krav hvis dette er omtalt tidligere i søknaden. Samarbeidsinstitusjoner i utlandet må være offentlig akkreditert/godkjent i sitt hjemland på riktig nivå og de må ha rett til å etablere et studium som fører til en fellesgrad. Dersom en samarbeidende institusjon ikke har selvakkrediteringsrett, skal den sørge for søknad om akkreditering i sitt eget land.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- En begrunnelse for at den norske institusjonen oppfyller kravene §§ 2-1 til 2-4, alene.
- Bekreftelse på at søkeren har undersøkt at samarbeidsinstitusjonen(e) i utlandet er offentlig akkreditert/godkjent i sitt hjemland på riktig nivå og at de har rett til å etablere et studium som fører til en fellesgrad.

3 Studiekvalitetsforskriften

3.1 Skjerpede krav til master- og doktorgradsstudier

Kunnskapsdepartementet stiller i studiekvalitetsforskriften skjerpede krav til akkreditering av master- og doktorgradsstudier. Kravene ble innført blant annet på bakgrunn av strukturmeldingen Meld. St. 18 (2014-2015) *Konsentrasjon for kvalitet*.

Hensikten med kravene er å forhindre at det lages for mange spredte og små utdanningstilbud med sviktende rekruttering. Kravene skal også forhindre at studiene etableres i små og sårbare forskningsmiljøer som mangler den nødvendige stabiliteten for å drive et studium på master eller ph.d.-nivå. I [rundskriv NR. F-03-16](#) utdyper Kunnskapsdepartementet hensikten med de ulike kravene, og gir utfyllende beskrivelser til hvordan kravene skal forstås. Søkere bør gjøre seg kjent med rundskrivet. Merknadene er ikke gjengitt i sin helhet i denne veilederen.

Ved akkreditering av master- eller doktorgradsstudier vil de sakkyndige gjøre en faglig vurdering av om kravene studiekvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften er oppfylt.

3.2 Akkreditering av mastergradsstudier

§ 3-2 (1) Mastergradsstudiet skal være definert og avgrenset og ha tilstrekkelig faglig bredde.

Veiledning

Avgrensingen av mastergradsstudiet skal komme tydelig frem gjennom en beskrivelse av fag, disipliner og kunnskapsområder studiet omfatter. I noen tilfeller kan det være nødvendig å tydeliggjøre hva studiet ikke omfatter. Studiets profil og mulige spesialiseringer må beskrives slik at studiets bredde kommer tydelig frem.

NOKUTs sakkyndige vil i hvert enkelt tilfelle vurdere hva som anses for å være tilstrekkelig faglig bredde.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- En beskrivelse av de fag, disipliner og kunnskapsområdene som studietilbudet omfatter.
- En begrunnelse for at studiet har tilstrekkelig faglig bredde og er forankret i et bredt nok fagmiljø.

§ 3-2 (2) Mastergradsstudiet skal ha et bredt og stabilt fagmiljø som består av tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innenfor studietilbudet. Fagmiljøet skal dekke fag og emner som studietilbudet består av. De ansatte i fagmiljøet skal ha relevant kompetanse.

Veiledning

Fagmiljøet skal være bredt og satt sammen av ansatte med relevant kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid i alle deler av studietilbudet. Det er ikke tilstrekkelig at kompetansen er relevant for studietilbudet. Søkeren må også vise til at de ansatte samlet sett har høy kompetanse som er dekkende for fagområdet. Fagmiljøene skal blant annet bestå av personer med førstestillingskompetanse og toppkompetanse, herunder førstelektor, førsteamanuensis, dosent og professor. Kravet innebærer en forsterkning og skjerping, samtidig som det åpner opp for en fleksibilitet i sammensetning av fagmiljøet. Hva som vurderes som tilstrekkelig høy og relevant kompetanse vil variere mellom ulike studietilbud, og de sakkyndige vil i hvert enkelt tilfelle vurdere om kompetansen er tilstrekkelig.

Definisjonen av fagmiljøet som er gitt i studietilsynsforskriften omfatter personene som direkte og regelmessig gir bidrag til utvikling, organisering og gjennomføring av studietilbudet. Ofte vil fagmiljøet være en del av et større miljø ved institusjonene. Det betyr at fagmiljøet tilknyttet studietilbudet vil kunne trekke veksler på kompetanse som ikke nødvendigvis er direkte tilknyttet studietilbudet i form av årsverk eller oppgaver. Når dere skal begrunne at fagmiljøet er tilstrekkelig bredt, kan det være relevant å vise til dette «utvidede» fagmiljøet. Det er for eksempel mulig å vise til hvordan dette utvidede fagmiljøet samarbeider om utdanningskvalitet på måter som er direkte relevant for utdanningen søknaden gjelder.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- En begrunnelse for at fagmiljøet er tilstrekkelig bredt og stabilt.
- En begrunnelse for at fagmiljøet har høy faglig kompetanse.
- En begrunnelse for at fagmiljøet har relevant kompetanse for studietilbudet.

§ 3-2 (3) Fagmiljøet skal kunne vise til dokumenterte resultater på høyt nivå og resultater fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Institusjonens vurderinger skal dokumenteres slik at NOKUT kan bruke dem i arbeidet sitt.

Veiledning

Fagmiljøet skal kunne vise til dokumenterte resultater på høyt nivå. Hva som regnes som et høyt nivå vurderes ut ifra hva som regnes for å være et høyt nivå i fagfeltet nasjonalt og internasjonalt.

Det som skal dokumenteres er altså ikke kun de resultatene som fagmiljøet har med seg fra egen institusjon, men også resultater fra FoU/KU-samarbeid med andre fagmiljøer både nasjonalt og internasjonalt.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- En begrunnelse for at fagmiljøet har forskningsresultater på høyt nivå.
- Beskrivelse av FoU/KU-resultater i samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt.

3.3 Akkreditering av doktorgradsstudier

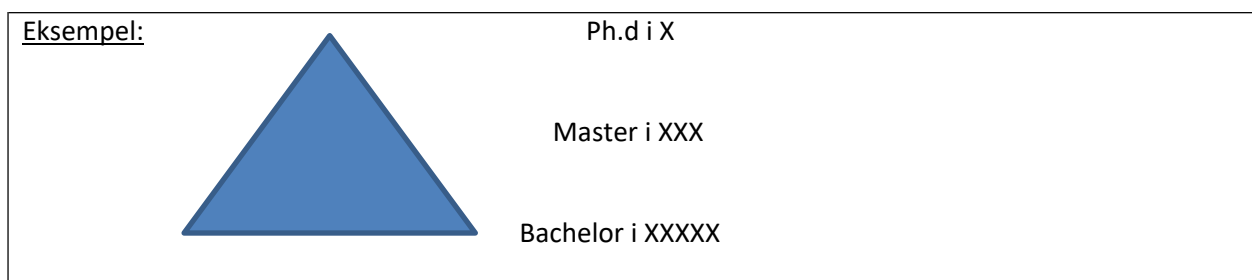
§ 3-3 (1) Institusjonen skal tilby utdanning og forskning på området for doktorgradsstudiet som har en kvalitet og et omfang som sikrer at doktorgradsstudiet kan gjennomføres på høyt vitenskapelig nivå. Institusjonen skal ha bredde i studietilbudene på lavere og høyere grads nivå innenfor området for doktorgradsstudiet.

Veiledning

Kravet innebærer at det allerede må finnes utdannings og FoU/KU-virksomhet ved institusjonen, slik at det finnes et godt grunnlag både når det gjelder kompetanse i fagmiljøet og muligheter for rekruttering av studenter til doktorgradsstudiet.

For at institusjonen skal ha et rekrutteringsgrunnlag og sikre en helhet i studieporteføljen, kreves det at institusjonene har studietilbud på lavere og høyere grads nivå innenfor området for doktorgradsstudiet. Hvor mange studietilbud det skal være på lavere og høyere grads nivå innenfor området for doktorgradsstudiet, er ikke nærmere definert i forskriften. Det skal likevel være en bredde i studietilbudene på lavere og høyere grad som ph.d.-studiet rekrutterer fra.

Dette kan gjerne illustreres ved å ta utgangspunkt i en pyramide som viser oppbyggingen av studieporteføljen.

NOKUTs akkreditering av et doktorgradsstudium innebærer at institusjonen får fullmakt til selv å akkreditere studier på mastergradsnivå innenfor fagområdet for doktorgraden.

Selve fagområdet for doktorgradsstudiet vil ofte være smalere definert enn området som utgjør studieporteføljen studiet rekrutterer fra. Det er derfor ikke gitt at akkreditering av et flerfaglig eller tverrfaglig doktorgradsstudium gir institusjonen fullmakter til selv å akkreditere mastergradsstudier innen enkeltdisipliner som inngår i fagområdet.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- En beskrivelse av studieporteføljen på lavere og høyere grads nivå som doktorgradsstudiet rekrutterer fra.
- En begrunnelse for at institusjonen tilbyr utdanning og forskning på området for doktorgradsstudiet som har en kvalitet og et omfang som sikrer at doktorgradsstudiet kan gjennomføres på høyt vitenskapelig nivå.

§ 3-3 (2) Området for doktorgradsstudiet skal utgjøre en vitenskapelig helhet, og det skal være sammenheng mellom de enkelte delene studiet er satt sammen av.

Veiledning

Institusjonene må selv definere hva som utgjør fagområdet for ph.d.-studiet, og begrunne at dette utgjør en vitenskapelig helhet. I dette ligger det at det må være god sammenheng mellom emnene som tilbys i studiet (både teoretiske emner og det selvstendige arbeidet), og at de FoU/KU-gruppene og FoU/KU-prosjektene som er tilknyttet ph.d.-studiet, har en tydelig tilknytning til det definerte fagområdet. En tydelig beskrivelse av fagområdet, og avgrensingen av dette, er viktig også for avklaring av omfanget av institusjonens faglige fullmakter til selvakkreditering. De sakkyndige vil vurdere institusjonens definisjon og avgrensning av fagområdet.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- En redegjørelse for hva som utgjør fagområdet for ph.d.-studiet.

- En beskrivelse av hvilke KU/FoU-prosjekter som ligger til grunn for ph.d.-studiet og begrunnelse for at det er en tydelig tilknytning til fagområdet for ph.d.-studiet.
- En refleksjon rundt omfanget av faglige fullmakter en eventuell akkreditering vil medføre.

§ 3-3 (3) Doktorgradsstudiet skal ha et fagmiljø med høy kompetanse innenfor utdanning og forskning. Fagmiljøet skal kunne vise til dokumenterte forskningsresultater, inkludert publisering, på høyt, internasjonalt nivå, og resultater fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Doktorgradsstudiet i kunstnerisk utviklingsarbeid skal ha et fagmiljø med høy kompetanse innenfor utdanning og kunstnerisk utviklingsarbeid. Ved rekruttering av faglige ansatte skal kunstneriske kvalifikasjoner i fagområder beskrevet i [forskrift 9. februar 2006 nr. 129 om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger](#), jf. § 1-1 annet ledd legges til grunn. Fagmiljøet skal kunne dokumentere omfattende kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt, internasjonalt nivå, og resultater fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt.

Veiledning

Hva som regnes som et høyt nivå må vurderes ut ifra studiets egenart og hva som regnes for å være et høyt nivå i fagfeltet nasjonalt og internasjonalt. Søkeren må begrunne i søknaden at fagmiljøet har dokumenterte resultater fra FoU/KU, inkludert publisering, på høyt, internasjonalt nivå og fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt. De sakkyndige vil vurdere om hvorvidt det søkeren beskriver og dokumenterer, regnes for høyt internasjonalt nivå i fagfeltet.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- En begrunnelse for at fagmiljøet har forskningsresultater/KU på høyt internasjonalt nivå.
- Beskrivelse av FoU/KU-resultater i samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt.

§ 3-3 (4) Fagmiljøet skal ha dybde og bredde innenfor alle vesentlige deler av doktorgradsstudiet slik at doktorgradskandidatene kan delta aktivt i ulike faglige relasjoner og få innføring i ulike perspektiver.

Veiledning

Kravet til dybde er nært knyttet til forskningskompetansen i fagmiljøet. Det skal være flere med dybde i FoU/KU-kompetansen i fagmiljøet tilknyttet doktorgradsstudier sammenliknet med mastergradsstudier, og i mastergradsstudier sammenliknet med bachelorgradsstudier.

Kravet til bredde skal sikre at doktorgradsstipendiatene har mulighet til å spesialisere seg innenfor hele bredden av fagområdet til studietilbudet og ikke kun innenfor en del av fagområdet. For at dette skal skje må fagmiljøet være bredt sammensatt og ha kompetanse til å forske og veilede innenfor alle vesentlige deler av doktorgradsstudiet. Kravet til bredde skal også sikre at stipendiatene får innføring i ulike perspektiver. Institusjonen kan i tillegg ha spesielle satsningsområder hvor fagmiljøet har sin spisskompetanse.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- En beskrivelse av hva som er de vesentlige delene av doktorgradsstudiet og at fagmiljøet har forskningskompetanse innenfor alle disse delene.
- En beskrivelse av hvilke områder stipendiatene kan spesialisere seg innenfor.

§ 3-3 (5) Doktorgradsstudiet skal ha et fagmiljø som er stabilt og består av tilstrekkelig antall ansatte med professor- og førsteamanuensiskompetanse innenfor hele bredden av studietilbudet. Det skal gjennomføres en helhetlig vurdering av om fagmiljøet har tilstrekkelig antall ansatte for å dekke fag og emner og den veiledningen studiet består av. Fagmiljøet skal bestå av ansatte med relevant kompetanse. Institusjonens vurderinger skal dokumenteres slik at NOKUT kan bruke dem i arbeidet sitt.

Veiledning

Dette kravet erstatter det kvantitative kravet i den tidligere studiekvalitetsforskriften:

Kapittel 3, § 3-1, tredje ledd, lød:

Ved akkreditering av et nytt doktorgradsstudium skal studiet ha et fagmiljø tilsvarende minst 8 årsverk med førstestillingskompetanse, hvorav minst seks er i heltids kombinerte forsknings- og undervisningsstillinger og minst 4 har professorkompetanse.

Det kvantitative kravet gjelder ikke lenger, men bør danne et utgangspunkt for vurderingen. Hva som er et tilstrekkelig antall i et fagmiljø vil variere mellom ulike fagfelt, og må vurderes (kvalitativt) i hvert enkelt tilfelle av de sakkyndige. I teorien er det altså mulig å søke akkreditering for et doktorgradsstudium med mindre enn åtte årsverk med førstestillingskompetanse, men søkeren må da begrunne godt hvorfor det er tilstrekkelig med et fagmiljø som består av færre ansatte enn åtte med førstestillingskompetanse.

Innstramningen gjelder at fagmiljøet skal ha kompetanse innen hele bredden av studiet. De sakkyndige vil gjøre en helhetlig vurdering av om fagmiljøet har tilstrekkelig antall ansatte for å dekke fag og emner og den veiledningen studiet består av.

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- En begrunnelse for at fagmiljøet er stabilt og består av tilstrekkelig antall ansatte med professor- og førstestillingskompetanse innenfor hele bredden av studietilbudet.

§ 3-3 (6) Institusjonen skal dokumentere at den har kapasitet og rekrutteringspotensial til å ta opp minst 15 stipendiater til doktorgradsstudiet i løpet av fem år etter oppstart. Institusjonen skal i tillegg sannsynliggjøre at den over tid kan opprettholde et doktorgradsmiljø med minst 15 stipendiater. Personer ansatt under ordningen nærings-ph.d. og offentlig sektor-ph.d., kan inngå i beregningen av antall stipendiater etter denne paragrafen og § 3-8 femte ledd. Minst åtte av stipendiatene skal ha hovedarbeidsplass ved institusjonen. Institusjonen kan i tillegg ta opp doktorgradskandidater med annen finansiering.

Veiledning

Informasjon i søknaden skal minst inneholde:

- En begrunnelse for at søkeren har kapasitet til å ta opp minst 15 stipendiater til doktorgradsstudiet i løpet av fem år etter oppstart.
- En sannsynliggjøring av at søkeren over tid kan opprettholde et doktorgradsmiljø med minst 15 stipendiater.

4 Maler og vedlegg

Søkere om master og –bachelorutdanninger sender søknadene via [NOKUTs Institusjonsportal](#), mens søkere om ph.d.-utdanninger benytter [mal for søknadsutforming for ph.d. \(doc\)](#). Ved søknad om ph.d.-utdanninger benyttes [en egen fagmiljøtabell \(excel\)](#) / [Academic staff \(excel\)](#)

Mal for fagmiljøets CV-er

Brukes for alle søknader om akkreditering av studietilbud.

NAVN	
AKADEMISK TITTEL	
STILLING	
UTDANNING kun utdanninger på minst 30 studiepoeng	
Forskning og utviklingsarbeid de siste fem årene før gjeldende søknadsfrist	
Øvrig relevant kompetanse/erfaring de siste fem årene før gjeldende søknadsfrist (inkludert erfaring fra praksisfeltet dersom relevant)	
Relevant utdanningsfaglig kompetanse UH-pedagogikk, didaktikk osv.	
Oppgi relevant digital kompetanse og kurs/kunnskap om nettpedagogikk	

Tabell 1: Forventet antall studenter ved studiet

Brukes for alle søknader om akkreditering av studietilbud. Søker må kvalitetssikre opplysningene, slik at tallene i tabellene stemmer overens med tallmaterialet som framkommer i andre deler av søknaden.

Tabell 1: Forventet antall studenter ved studiet

Antall studenter ved det omsøkte studiet	Studenter totalt første studieår	Studenter totalt ved full drift
Antall fulltidsstudenter		
Antall deltidsstudenter		
Antall nettstudenter		

Kommentar:

Tabell 2 og 3: Fagmiljøets planlagte faglige bidrag i studiet

Tabell 2 og 3 skal brukes for søknader om akkreditering av bachelor- og mastergradsstudier. Tabellen skal gi en kvantitativ oversikt over fagmiljøet som skal knyttes til studiet det søkes akkreditering for. De samme tallene som framkommer i tabellen, skal gjenfinnes i søknaden.

Innsatsen til de ansatte oppgis i årsverk i følgende form: et helt årsverk = 1,0, et halvt årsverk = 0,5 etc. Ansatte som bidrar med mindre enn 0,1 årsverk skal listes opp i egen tabell under (tabell 3), men det er ikke behov for å oppgi årsverksinnsatsen til disse. Disse inngår kun i vurderingen av fagmiljøets kompetanse, ikke i fagmiljøets totale kapasitet og stabilitet, herunder også hvorvidt de kvantitative kravene i § 2-3 (4) er oppfylt. Oppgi i kommentarfeltet timetallet for ett årsverk. Vennligst summer alle årsverk i det nederste feltet for kolonner 4-8. Fagmiljøet listes opp alfabetisk.

Tabell 2: for fagmiljøet som bidrar med minst 0.1 årsverk i studiet

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Ansatte som bidrar faglig	Stillingsbetegnelse ^{1, 2}	Ansettelsesforhold ³	Faglige årsverk i studiet				Årsverk i andre studier oppgi studium og institusjon ⁵	Undervisnings-/veiledningsområde i studiet	Ekstern praksiserfaring ⁶	
			Total ⁴	U&V	FoU/KU	Annet			Antall år	Årstall
SUM										

1) Aktuelle stillingsbetegnelser er beskrevet i FOR 2006-02-09 nr. 129: Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger, kap.1.

2) Stipendiaters tidsbruk til undervisning og veiledning av studenter på bachelor-/mastergradsnivå regnes med i fagmiljøets størrelse. Stipendiatenes forskningsbidrag regnes ikke med i fagmiljøets størrelse.

3) Angi om personene har hovedstilling ved institusjonen eller ikke, og om ansettelsesforholdet er fast, midlertidig eller som timelærer (f.eks. H/Fast, H/Midl, IkkeH/Time). Hvis timelærer har førstestillingskompetanse, må dette angis i kommentarfeltet.

4) Med "totalt" menes her det totale årsverket (stillingsstørrelsen) som personen bidrar med i det omsøkte studiet. Dette skal så fordeles på hhv. U&V (Undervisning og veiledning), FoU/KU (Forskings- og utviklingsarbeid) og Annet (tekniske og administrative oppgaver av faglig karakter direkte knyttet til studiet). Innholdet i "Annet" kan om ønskelig spesifiseres i kommentarfeltet.

5) Oppgi antall årsverk i andre studier, presiser om det er ved egen eller ved en annen institusjon.

6) Fylles ut om studiet inneholder praksis. Her føres inn hhv. antall år med relevant praksiserfaring og årstall for siste praksiserfaring.

Kommentar:

Tabell 3: for fagmiljøet som bidrar med mindre enn 0.1 årsverk i studiet

1	2	3	4	5	
Ansatte som bidrar faglig	Stillingsbetegnelse	Ansettelsesforhold	Undervisnings-/veiledningsområde i studiet	Ekstern praksiserfaring	
				Antall år	Årstall

Kommentar:

Huskeliste for vedlegg

Vedlegg	Vedlegg nr
Studieplan	
Leieavtaler dersom institusjonen tar i bruk infrastruktur eksternt.	
Signert(e) juridisk bindende avtal(er) om studentutveksling	
Avtaler om internsjonalisering	
Signert(e) praksisavtale(r)	
Publikasjonsliste for de siste fem årene før gjeldende søknadsfrist.	
Eventuell annen dokumentasjon på kunstnerisk utviklingsarbeid og/eller faglig utviklingsarbeid.	
Dokumentasjon på nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som fagmiljøet deltar i.	
For nettstudier (kun nettstudium eller i kombinasjon med stedbaseret studium) kommer i tillegg:	
Prosedyre for opplæring i nettstudier for studenter og lærere	
Dokumentasjon av læringsplattform for nettstudentene	
Dokumentasjon av nett-/faglærernes rutiner for oppfølging av nettstudenter (som responstid osv.)	
Kun for søkere om fellesgrad:	
Samarbeidsavtale som regulerer ansvarsforholdet mellom partene (konsortiumavtale)	
Rutiner for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av fellesgraden (dersom dette ikke inngår i samarbeidsavtalen)	

5 Om søknadsprosessen til NOKUT

Her finner dere en detaljert oversikt over saksgangen.

All dokumentasjonen som dere sender til oss, er som hovedregel offentlig. Dette er hovedregelen i [offentlighetsloven § 3 \(lovdata.no\)](#).

Hvis søknadsskjemaet eller vedleggene inneholder opplysninger som dere mener må unntas fra offentlighet, må dere informere oss om dette når dere sender inn informasjonen. Dere må vise til hvilken regel i offentlighetsloven kapittel 3 som dere mener gjør at vi skal unnta opplysningene fra innsyn. Dere må også begrunne hvorfor dere mener regelen gjelder i deres konkrete tilfelle.

Som regel vil det bare være reglene i offentlighetsloven § 13 sett i sammenheng med forvaltningsloven § 13 som gir oss rett til å unnta opplysninger fra innsyn. NOKUT kan bare unnta opplysninger fra offentlighet når vi mener at offentlighetsloven gir oss mulighet til det.

Dokumentene dere sender oss kan inneholde personopplysninger av ulike slag. Informasjon om hvordan NOKUT behandler disse finnes på nettsiden om [NOKUTs personvernerklæring](#).

1. Innledende administrativ vurdering

Når NOKUT mottar søknaden, går vi først gjennom den administrativt for å se at alle de formelle kravene er oppfylt og at det foreligger tilstrekkelig med beskrivelse og begrunnelse i besvarelsene. Søknaden kan avvises på administrativt grunnlag, se nedenfor om NOKUTs vedtak.

2. Oppnevning av sakkyndige

Hvis søknaden går videre fra innledende administrativ vurdering, kontakter vi sakkyndige. Studietilsynsforskriften stiller krav til de sakkyndiges kompetanse. Institusjonen gis mulighet til å komme med forslag til relevante sakkyndige, men NOKUT er ikke forpliktet til å følge institusjonens forslag. Søker vil alltid få anledning til å uttale seg om vårt forslag til sakkyndige før oppnevning.

3. Sakkyndig vurdering

Vår opplæring av de sakkyndige skjer på et skrivemøte. Hensikten med skrivemøtet er å sikre en felles forståelse hos de ulike sakkyndige komiteene om kravene til akkreditering av studier. NOKUTs saksbehandlere bistår de sakkyndige gjennom hele skriveprosessen. Når de sakkyndige har skrevet ferdig et utkast til vurderingen, leveres denne til NOKUT. Flere saksbehandlere gjør da en intern kvalitetssikring av de sakkyndiges vurdering for å sikre at den er tydelig og innenfor rammen av kravene.

For søknader om ph.d. gjelder egen prosess med institusjonsbesøk:

Vår opplæring av de sakkyndige skjer på et planleggingsmøte. Hensikten med møtet er å sikre en felles forståelse hos den sakkyndige komiteén om kravene til akkreditering av studier og en felles vurdering av den skriftlige søknaden. Vi planlegger også institusjonsbesøket.

De sakkyndige gjennomfører et to-dagers besøk på den aktuelle institusjonen. Her møter de blant annet ledelsen ved institusjonen, faglig ledelse, vitenskapelig personale, nåværende ph.d.-studenter og potensielle arbeidsgivere, og de vurderer infrastruktur. Etter institusjonsbesøket skriver de sakkyndige en vurdering som så leveres til NOKUT. Flere saksbehandlere gjør da en intern kvalitetssikring av de sakkyndiges vurdering for å sikre at den er tydelig og innenfor rammen av kravene i studietilsynsforskriften. Den sakkyndiges vurdering sendes til institusjonen, som får anledning til å kommentere vurderingen.

4. Ved positiv vurdering: Vedtak om akkreditering

Master og bachelor

Hvis alle krav er oppfylt, vil de sakkyndige anbefale akkreditering og NOKUT fatter vedtak om akkreditering av studiet etter de sakkyndiges anbefaling. For bachelor- og mastergradsstudier er det tilsynsdirektøren som fatter vedtak. Søker får tilsendt vedtaksbrevet og en tilsynsrapport som viser de sakkyndiges vurdering. NOKUTs tilsynsrapporter er offentlige og blir publisert på våre nettsider.

Ph.d.

Det er styret i NOKUT som fatter vedtak om akkreditering. Søker får tilsendt vedtaksbrevet og en tilsynsrapport som viser de sakkyndiges vurdering. NOKUTs tilsynsrapporter er offentlige og blir publisert på våre nettsider.

5. Ved negativ vurdering: Institusjonens kommentar

Dersom de sakkyndige finner at kravene i én eller flere av kravene i studietilsynsforskriften ikke er oppfylt, vil søker alltid få anledning til å uttale seg om den sakkyndige vurderingen. Vi sender da den sakkyndige vurderingen til søker, som får tre uker på å avgi kommentar. I kommentaren kan søker imøtekomme de sakkyndiges krav og oppklare eventuelle misforståelser.

6. Sakkyndig tilleggsvurdering

Ved kommentarfristens utløp vil én av følgende gjelde:

- Det er ikke kommet kommentar fra søkerinstitusjonen
- Kommentaren tilfører ikke noe nytt til saken
- Kommentaren gir ny informasjon til saken

Dersom vi ikke mottar kommentar fra søker, fatter vi vedtak på bakgrunn av den opprinnelige vurderingen.

Hvis vi mottar kommentar fra institusjonen, gjør vi en vurdering av om kommentaren skal sendes videre til sakkyndig tilleggsvurdering. Om det ikke kommer fram ny informasjon i kommentaren fra institusjonen, kan vi fatte vedtak umiddelbart uten å sende kommentaren til de sakkyndige.

I de aller fleste tilfellene sender vi kommentaren videre til de sakkyndige. De sakkyndige kan opprettholde eller endre sin opprinnelige konklusjon.

7. NOKUTs vedtak etter tilleggsvurdering

Basert på de sakkyndiges anbefaling, og NOKUTs vurdering av de formelle vilkårene for akkreditering, vil NOKUT fatte vedtak om akkreditering eller avslag.

NOKUT avgjør alle søknader om akkreditering av studier ved å fatte vedtak. Vedtaket vil ha én av tre former:

- Vedtak om avvisning
- Vedtak om akkreditering – søknaden blir innvilget
- Vedtak om avslag

Vedtak om avvisning av søknad

Vedtak om avvisning er en administrativ vurdering foretatt av NOKUT. Vi går ikke inn i faglige vurderinger, men kan avvise på følgende grunnlag:

- Disposisjonen i søknaden følger ikke malen for søknader om studieakkreditering
- Søknaden kan ikke leses som et selvstendig dokument
- Ett eller flere krav er ikke besvart, helt eller delvis
- Det mangler vedlegg
- Formelle krav i lover, forskrifter og rammeplaner er ikke oppfylt

Søknader som avvises har ikke vært til sakkyndig vurdering. I vedtaksbrevet står det alltid en begrunnelse for hvilke mangler som har ført til at NOKUT har fattet et vedtak om avvisning. I tillegg kan vedtaket inneholde anbefalinger for videre forbedring.

Vedtak om avvisning kan påklages av søker, se mer om klage nedenfor.

Vedtak om akkreditering

NOKUT fatter vedtak om akkreditering når de sakkyndige anbefaler akkreditering på faglig grunnlag, og NOKUT finner at de formelle vilkårene for akkreditering er oppfylt. De sakkyndige kan komme med anbefalinger for videre utvikling av studiet. Vi forventer at dere arbeider videre med de sakkyndiges anbefalinger.

Vedtak om avslag

NOKUT fatter vedtak om avslag når ett eller flere av alternativene nedenfor gjelder på vedtakstidspunktet:

- i. de sakkyndige kan ikke anbefale akkreditering etter en faglig vurdering av søknaden
- ii. NOKUT finner at de formelle vilkårene for akkreditering ikke er oppfylt
- iii. vilkårene for tilsagn om vedtak om akkreditering er ikke oppfylt innen fristen, dersom tilsagn er gitt

Vedtak om avslag kan påklages, se mer om klage nedenfor.

En institusjon som har fått avslag, kan sende inn ny søknad til neste søknadsfrist, med mindre det er gitt vedtak om karantene.

Vedtak om karantene

I særlige tilfeller kan NOKUT fatte vedtak om karantene for tilsvarende søknader fra samme institusjon. I så fall vil institusjonen ikke kunne søke om akkreditering for samme type studium før karantenetiden har utløpt. Institusjonen skal varsles før det fattes vedtak om karantene. Vedtaket kan bare begrunnes i faktiske forhold ved institusjonen, ikke mangler ved søknaden.

Akkreditering er gyldig fra vedtaksdato. Vedtak gis ikke tilbakevirkende kraft.

NOKUT fraråder institusjonen å ta opp studenter til studiet før det er akkreditert. Vi gjør oppmerksom på at det ikke er tillatt å markedsføre studiet som høyere utdanning før akkreditering er gitt.

Tilsagn om vedtak om akkreditering

Dersom enkelte krav ikke er oppfylt, men de sakkyndige har hatt grunnlag for å vurdere at forholdet kan oppfylles innen en frist på maksimalt ett år, kan det gis tilsagn om vedtak om akkreditering.

Tilsagn om vedtak om akkreditering er forbeholdt særlige tilfeller, og gis ikke dersom det er flere krav som ikke er oppfylt i søknaden

Det er normalt tre typer mangler som kan gi tilsagn om vedtak om akkreditering:

- **Mangler avtaler for studentutveksling/internasjonalisering**

Dersom institusjonen kan fremlegge intensjonsavtaler (for eksempel «Memorandum of understanding» eller «Letter of intent») som er detaljerte nok for en sakkyndig vurdering, kan det gis tilsagn om vedtak om akkreditering. Dette er særlig aktuelt for institusjoner uten andre akkrediteringer, siden det kan være vanskelig å oppnå bindende avtaler på riktig nivå/ høyere utdanning. Vedtak om akkreditering vil ikke bli gitt før institusjonen har fått på plass en juridisk bindende avtale som de sakkyndige vurderer som tilfredsstillende.

- **Mangler fagmiljø**

Ved søknad om akkreditering, må de kvantitative kravene i Studietilsynsforskriften være oppfylt på søknadstidspunktet. Hvis institusjonen skal utvide fagmiljøet utover det som finnes på søknadstidspunktet, må det i søknaden om akkreditering være lagt ved kompetanseprofil, utlysningstekst, intensjonsavtale eller lignende, slik at de sakkyndige kan gi en konkret, helhetlig vurdering av det planlagte fagmiljøets kompetanse og sammensetning. Vedtak om tilsagn om akkreditering kan bare gis dersom det er mindre mangler i fagmiljøet. Akkreditering vil ikke bli gitt før tilsetningsavtale(r) er signert, og tilsettingen er vurdert av NOKUT.

- **Mangler infrastruktur**

I søknaden om akkreditering må det være lagt ved en beskrivelse av lokalene, tjenestene osv. som mangler. Søker må beskrive hvordan krav skal oppfylles, og de sakkyndige må ha tilstrekkelig dokumentasjon til å vurdere krav. De sakkyndige kan gjennom sin vurdering også komme til at det mangler infrastruktur. Akkreditering vil ikke bli gitt før kravet er oppfylt, for eksempel ved at institusjonen anskaffer infrastruktur eller inngår juridisk bindende avtaler om leiekriter

Tilsagn om vedtak om akkreditering er ikke et vedtak om akkreditering.

Tilsagnsfrist

Søker må oppfylle og dokumentere det manglende krav innen tilsagnsfristen. Hvis samtlige krav er oppfylt, fatter NOKUT vedtak om akkreditering. Hvis kravene fortsatt ikke er oppfylt ved utløpet av tilsagnsfristen, fatter NOKUT vedtak om avslag. Det er ikke mulig å klage på tilsagn om vedtak om akkreditering siden dette er en prosessledende beslutning, ikke et enkeltvedtak.

Klage på vedtak

Søkerinstitusjonene kan klage på vedtak fattet av NOKUT etter forvaltningsloven § 28, se § 1-9 i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning. Vi gjør oppmerksom på at de sakkyndiges faglige vurdering i vedtak etter § 2 (akkreditering av studietilbud) i studietilsynsforskriften, ikke kan påklages.

Bare den institusjonen som vedtaket direkte gjelder, har klagerett. Klagefristen er tre uker fra orientering om vedtaket har kommet fram til institusjonen, se forvaltningsloven § 29. Klagen sendes til NOKUT, se forvaltningsloven § 32.

Dersom NOKUT ikke finner grunnlag for å omgjøre vedtaket, blir saken sendt til Klagenemnda for vedtak fattet av NOKUT. Nemnda er en uavhengig klagenemnd oppnevnt av Kunnskapsdepartementet, og fatter endelig vedtak i klagesakene.

Etter akkreditering

Institusjonene er ansvarlig for å påse at de til enhver tid oppfyller alle relevante krav og må kunne dokumentere dette dersom NOKUT ber om det.

DRAMMENSVEIEN 288 | POSTBOKS 578,1327 LYSAKER | T: 21 02 18 00 | [NOKUT.NO](https://www.nokut.no)